

thức phụ trách, ông Khoa trưởng có thể mời các nhà khảo cứu văn học, triết học đến **diễn thuyết** ¹¹. Có điều gì thắc mắc sinh viên đặt câu hỏi với diễn giả. Tất cả những bài diễn thuyết với những điều thắc mắc đã được giải quyết bởi chính diễn giả hay theo ý kiến của giáo sư đều được đăng lên tập kỷ yếu để làm tài liệu học tập và nghiên cứu lâu dài cho các sinh viên. Chúng ta chưa có giáo sư thạc sĩ nhưng theo phương pháp bổ túc mời các nhà khảo cứu văn học đến diễn tại giảng đường như trên khác nào mỗi người đem lại một bó đuốc, họp lại sẽ thành một vùng sáng vừa đẹp, vừa phong phú thừa đủ để dẫn dắt sinh viên và gián tiếp giúp vào việc đào tạo những tiến sĩ văn khoa xứng đáng sau này. Họ sẽ chỉ nhau nghiên cứu sâu về từng tác giả Nguyễn Du, Nguyễn Công Trứ, Cao Bá Quát, Hồ Xuân Hương... về từng triết gia Khổng Tử, Lão Tử, Trang Tử... để tiếp tay cho các giáo sư hiện giờ đỡ cảnh vất vả quán xuyến ¹². Ông khoa trưởng có thể điều đình để **Đài phát thanh** quốc gia thường xuyên nhường cho trường một giờ nào đó về buổi sáng hay buổi tối. Những bài giảng chính yếu của các học giả đều được thu vào giấy để tới giờ đó phổ biến cho toàn quốc. Giảng đường trường Đại Học Văn Khoa không thể chỉ thu trong bốn bức tường mà thôi.

Vẫn ở phần công việc cấp tốc, riêng về bên **Triết Tây phương** cần giải quyết tài liệu cho các sinh viên. Trong khi chờ đợi các tác phẩm tham khảo của các giáo sư, thiết tưởng chúng ta có thể cho dịch và in ngay một số sách Pháp đại loại như:

Traité de Logique của Edmont Goblot

Traité de Morale Générale của René Le Senne

Traité de Metaphysique của Jean Wahl

Traité de Sociologie của George Gurvitch

Vân vân...

Các sách trên đây mỗi quyển dày từ năm trăm đến một ngàn trang. Đó là những tài liệu tối thiểu và cần thiết cho sự học hỏi của sinh viên, nếu chúng ta muốn trình độ trí thức của sinh viên nước nhà khi ra khỏi Đại Học Đường không hổ với sinh viên ngoại quốc. Việc dịch đó có thể giao cho một số sinh viên, chỉ cần trường Đại Học Văn Khoa “đỡ đầu” và đảm nhiệm việc ấn loát. Loại sách này sẽ mở đầu cho TỦ SÁCH VĂN KHOA là một công trình nghiên cứu dịch thuật lâu dài.

Phần công việc lâu dài – Phiên dịch trọn bộ Tứ Thư Ngũ Kinh (quyển nào đã dịch rồi thì sưu tầm và cho tái bản), phiên dịch các sách về đạo Lão, đạo Phật, về Yoga, cùng những tác phẩm của các triết gia lớn Tây phương Cổ đến cận kim. Về văn học ngoài việc sưu tầm, nghiên cứu toàn bộ nền cổ học nước nhà, chúng ta lần lượt cho dịch các tác phẩm danh tiếng của các văn hào thế giới các thời cổ điển, cận kim cũng như hiện đại.”

Việc thực hiện chương trình trên. – Công việc tuy nặng nhưng không phải là không thể thực hiện được miễn là phải bắt tay vào việc ngay.

¹¹ Trong niên khóa vừa qua trường Cao Đẳng Sư Phạm có tổ chức nhiều cuộc diễn thuyết trong đó có một tháng liền nói về Kiều. Thực là hay! Nhưng số người nghe hỏi được là bao? Giá tất cả những bài diễn thuyết đó cho gồm in thành một tập kỷ yếu thì công cuộc phổ biến sẽ được rộng ra và lâu dài biết mấy.

¹² Vì các giáo sư đại học nước ngoài không bị hút vào những công việc quán xuyến nên có thì giờ nghiên cứu kỹ từng tác giả, từng triết gia. Ông Ferdinand Alquie, hiện giáo sư đại học Sorbonne, cứ mỗi tuần vào chiều thứ năm, từ 5 đến 6 giờ đến đại giảng đường Descartes, giảng về Descartes. Bài giảng được trực tiếp truyền thanh là có thư ký ghi chép. Những bài giảng được giáo sư sắp đặt, sửa chữa lại chút ít rồi cho in thành sách. Cứ như vậy mỗi năm giáo sư đào sâu về một khía cạnh của Descartes. Vì vậy chương trình Đại học cứ hai năm thay đổi một lần, các bài giảng không hề bao giờ trùng nhau.

Giáo sư văn Nevill Coghill ở Oxford nói trong một năm ông chỉ dạy có sáu tháng, sáu tháng nghỉ ông dùng để làm những công việc soạn bài vở. Việc theo dõi các sách vở báo chí về khoa ông dạy là công việc thường xuyên, nếu không thì – như lời ông nói – “rất dễ trở nên một thầy giáo già với những ý tưởng cũ kỹ và tầm thường buồn tẻ như những đĩa hát đã không hợp thời nữa rồi.”